

ARCHEOLOGIENOTA
Heist-op-den-Berg - Beerzelsesteenweg

DEEL I - VERSLAG VAN RESULTATEN

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES
RAPPORT 122

Atelier Ilse Roovers

G&R bv

Bergstraat 39

2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver

0495 / 88 72 88

© Atelier Ilse Roovers

ROOVERS I. 2024: Archeologienota Heist-op-den-Berg - Beerzelsesteenweg, *Archeologische studies* 122, Onze-Lieve-Vrouw-Waver.

Illustratie voorblad: Afspanning De Kroon (bron: Collecties Kempens Erfgoed inventarisnr. PUT002000003). *'Op de hoek van het kruispunt Mechelbaan-Heiststeenweg werd in 1856 de afspanning De Kroon gebouwd. Interessant is de oude wegwijzer richting Putte en Heist-op-den-Berg, het oude reclamebord voor naaimachines van Singer en de voederbak voor paarden.'*

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve mij de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken. Deze uitgave mag niet zonder bronvermelding worden vervaelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Atelier Ilse Roovers aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Roovers aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ARCHEOLOGIENOTA

Heist-op-den-Berg - Beerzelsesteenweg

DEEL II – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Ilse Roovers

Onze-Lieve-Vrouw-Waver
2024

Inhoudstafel

DEEL II : PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1	INLEIDING	5
1.1	Administratieve fiche	5
1.2	Aanleiding vooronderzoek.....	6
1.3	Impact op de bodem van de geplande werken	6
2	RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK.....	8
3	ADVIES VAN HET VERVOLGONDERZOEK.....	9
4	BEPALINGEN INZAKE TOEVALSVONDSTEN	10
5.	Bibliografische referenties	11
6.	Lijst van figuren.....	11

1 INLEIDING

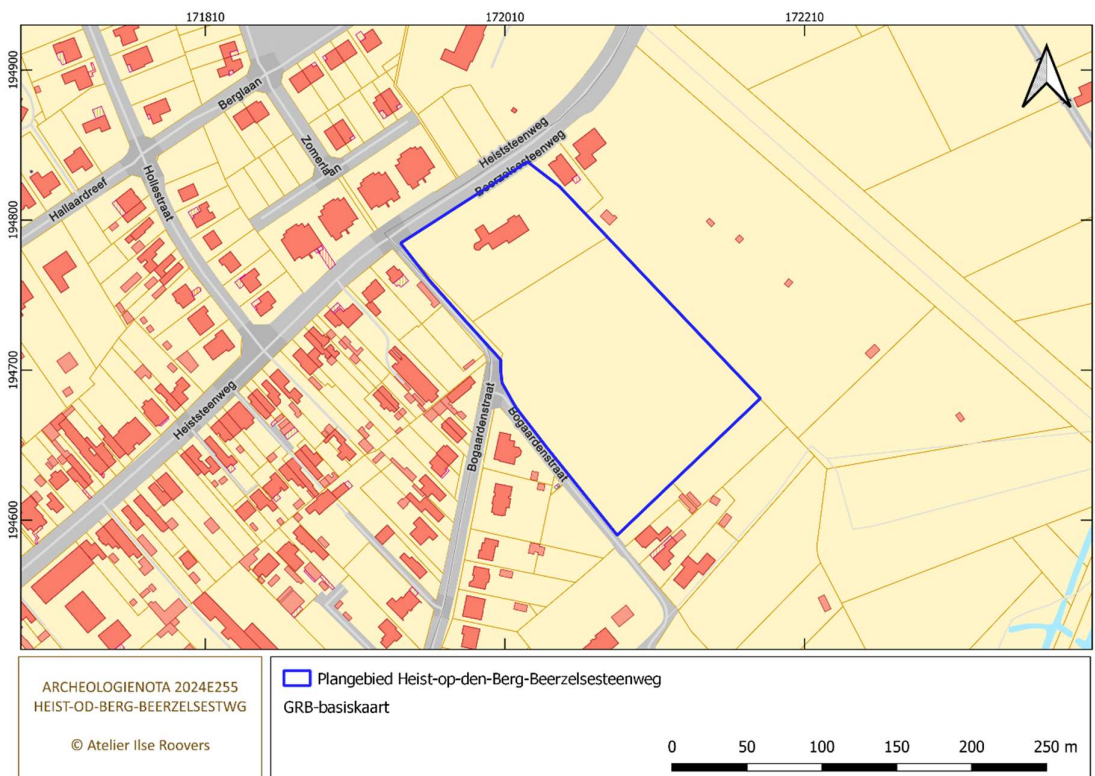
1.1 Administratieve fiche

Project	Heist-op-den-Berg – Beerzelsesteenweg	
Projectcodes	2024E288 Bureau studie 2024F233 Landschappelijk bodemonderzoek	
Geplande ingreep	Verkaveling van gronden	
Oppervlakte terrein	ca. 27.292 m ²	
Oppervlakte verkaveling	ca. 8.846 m ²	
Oppervlakte restperceel	ca. 18.163 m ²	
Wetgeving	De wetgeving met betrekking tot de archeologie: het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013 en het onroerend erfgoed besluit van 16 mei 2014, die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, gewijzigd op 18 juli 2017 en met terugwerkende kracht toepasbaar vanaf 1 juni 2017.	
Gemeente	Heist-op-den-Berg	
Deelgemeente	Schriek	
Provincie	Antwerpen	
Arrondissement	Mechelen	
Kadastrale gegevens	2 ^{de} afdeling, sectie I, nrs. 921H, 923C en 923D	
Bounding Box	X	Y
	171904	194821
	172182	194595
Autorisatie	Ilse Roovers, OE/ERK/Archeoloog/2019/00032	
Auteur	Ilse Roovers	
Onderzoekstermijn	Juni 2024	

1.2 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van dit vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een verkaveling van gronden.

Het plangebied is gelegen aan de Beerzelsesteenweg 4 in Heist-op-den-Berg, kadastrale percelen 2de afdeling, sectie I nrs. 921H, 923C en 923D. De percelen zijn volgens het gewestplan gelegen in woongebied en agrarisch gebied. De geplande verkaveling ligt op de hoek van de Beerzelsesteenweg en de Bogaardenstraat, in het woongebied. Het deel van het terrein dat in agrarisch gebied is gelegen, wordt uitgesloten van de verkaveling. De totale oppervlakte van het terrein bedraagt thans ca. 27.265 m².

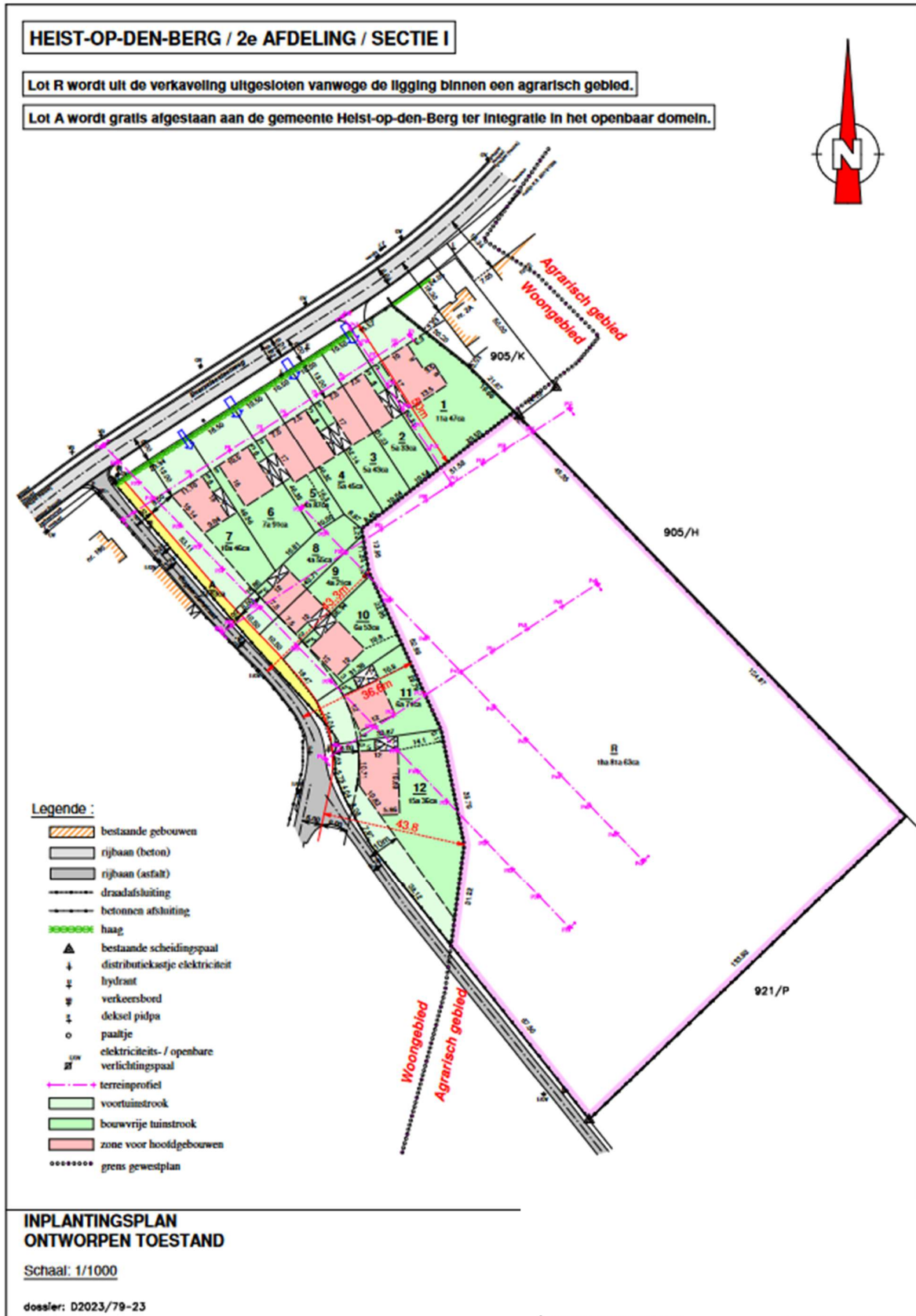

Figuur 1: Plangebied op grootschalig referentiebestand kaart (bron geopunt)

1.3 Impact op de bodem van de geplande werken

De initiatiefnemer vraagt een omgevingsvergunning aan voor een **verkaveling**. De geplande verkaveling ligt in woongebied en heeft een oppervlakte van ca. 8.846 m². De zone waar de woningen zullen worden gebouwd, is gekend. De exacte uitvoering en de diepte van de verstoringen zijn nog niet gekend. Er wordt standaard rekening gehouden met een minimumverstoring van -0,80 m -mv voor de aanleg van funderingen van de woningen en eventuele gelijkvloerse bijgebouwen. Of er kelders of kruipkelders komen, staat nog niet vast. Een strook van 283 m wordt overgedragen aan het openbaar domein en het deel van het terrein dat in agrarisch gebied ligt van 18.163 m² wordt uitgesloten van de verkaveling.

Omdat de aanvraag voor het bekomen van een omgevingsvergunning een verkaveling betreft, wordt het volledige plangebied van **8.846 m²** in rekening genomen voor de archeologische evaluatie. Het restperceel van 18.163 m² valt buiten de geplande verkaveling.

Figuur 2: Plan nieuwe toestand (bron opdrachtgever)

2 RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK

Op de volgende onderzoeksvragen werd tijdens het bureauonderzoek een antwoord geformuleerd:

- Welke gegevens bieden de gekende bronnen over archeologie en cultuurhistorie m.b.t. het plangebied?
- Hoe evolueerde het landschap? Is er een evolutie in het grondgebruik ter hoogte van het projectgebied?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief? Wat zijn de gekende verstoringen?
- Is verder aanvullend vooronderzoek noodzakelijk?

De resultaten van het bureauonderzoek worden besproken in deel I, Hoofdstuk 5 Synthese, p. 44.

Aanvullend is een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen uitgevoerd om een antwoord te kennen op de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de bewaringsgraad van de gekarteerde Zbm en Sbm-bodems?
- Welke horizonten kunnen onderscheiden worden in het bodemprofiel?
- Wat is de diepte van de B-horizont, indien bewaard?
- Wat is de diepte van de C-horizont?
- Wat is de diepte van de grondwatertafel?

De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen worden besproken in deel I, Hoofdstuk 5. Synthese, p. 45.

3 ADVIES VAN HET VERVOLGONDERZOEK

Op basis van de bureaustudie aangevuld met een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen is het mogelijk om voor het plangebied Heist-op-den-Berg - Beerzelsesteenweg een gemotiveerd advies te formuleren of er al dan niet verder archeologisch vooronderzoek moet uitgevoerd worden:

- Verdergezet archeologisch onderzoek naar **steentijdsites met hoge densiteit aan artefacten** wordt **niet geadviseerd**. Op basis van de bureaustudie kenden we aan het plangebied een hoge verwachting toe op het treffen van een steentijdsite met een hoge densiteit aan artefacten. De kans op kenniswinst wordt echter als nihil ingeschat omdat de landschappelijke boringen een verstoord bodemprofiel vertonen. Er is geen paleo-bodem meer aanwezig. Verder onderzoek naar steentijdsites is dan ook niet te verantwoorden en wordt niet geadviseerd.
- Verdergezet archeologisch onderzoek naar **sporensites vanaf het laat neolithicum** wordt **niet geadviseerd**. De bureaustudie toonde aan dat er een hoge kans was op het aantreffen van sporensites vanaf het laat neolithicum. De kans op treffen van sporensites is eveneens hoog ingeschat, gezien de nabijheid van sporen vanaf de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. De **landschappelijke boringen** tonen echter een **zwaar geroerde bodem**. In de noordelijke zone is de C-horizont afwezig, in de zuidelijke zone is de C-horizont niet meer intact. Een vervolgonderzoek naar sporensites zal daardoor geen kenniswinst meer kunnen opleveren aangezien acht van de tien boringen een verstoord bodemprofiel vertonen. De verstoring reikt tot aan of in het tertiaire grijsgroene zand. Verder onderzoek naar sporensites wordt dan ook niet geadviseerd. Voor dit plangebied wegen de kosten niet op tegen de baten. Zelfs als er nog diep uitgegraven sporen aanwezig zouden zijn, kunnen ze niet voldoende geïnterpreteerd worden. Hierdoor kunnen eventuele onderzoeksvragen niet gefundeerd beantwoord worden.

De kans is zeer klein om nog intacte sporen aan te treffen die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan onze archeologische kennis. Omdat de kosten niet opwegen tegen de baten adviseren we geen bijkomende vervolgonderzoeken. Er wordt geen **programma van maatregelen** opgelegd.

4 BEPALINGEN INZAKE TOEVALSVONDSTEN

Indien tijdens de uitvoeringswerken toevalsvondsten worden gedaan, is de melding ervan wettelijk verplicht volgens artikel 5.1.4 van het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

De vondst moet binnen de drie dagen gemeld worden bij het agentschap onroerend erfgoed. De vondst en haar vindplaats moet beschermd worden tot tien dagen na het vinden. Het agentschap komt zo snel mogelijk ter plaatse om de vondst te onderzoeken. Op basis van dat onderzoek kan de termijn van tien dagen verlengd of ingekort worden. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Er worden verder geen afwijkingen voorzien ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.

5. BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIES

UITGEGEVEN BRONNEN

Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.

ERVYNCK A., DEBRUYNE S. & RIBBENS R. 2015: *Assessment, Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

VAN GILS M. & MEYLEMANS E. 2022: Booronderzoeken. Vooronderzoek naar artefactensites uit de steentijd: methodiek en afwegingen, *Afwegingskaders agentschap Onroerend Erfgoed nr. 11*, 2022.

DIGITALE BRONNEN

Centraal Archeologische Inventaris: cai.erfgoed.net en www.geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geovlaanderen/cai/

Databank ondergrond Vlaanderen: dov.vlaanderen.be

Geopunt Vlaanderen: www.geopunt.be

6. LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Afbakening van het plangebied op het grootschalig referentie bestand (bron: geopunt)

Figuur 2: Plan van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer)

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES